

Verksamhetsberättelse under 2011 för riksdagens delegationer till Interparlamentariska unionen (IPU) respektive den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM)

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

I redogörelsen redovisas verksamheten under 2011 för riksdagens delegationer till Interparlamentariska unionen (IPU) och den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM).

Stockholm den 9 maj 2012

På riksdagsstyrelsen vägnar

Per Westerberg

Kathrin Flossing

I beslutet har deltagit: Per Westerberg, ordförande, Berit Högman (S), Anna Kinberg Batra (M), Gunvor G Ericson (MP), Johan Pehrson (FP), Carina Moberg (S), Margareta Pålsson (M), Leif Jakobsson (S), Tomas Tobé (M), Karin Åström (S), Magdalena Andersson (M)

Bakgrund

Enligt 1 kap. 5 § (andra stycket) riksdagsordningen beslutar riksdagsstyrelsen i ärenden av större vikt rörande riksdagens internationella kontakter. Enligt 10 § (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen beslutar styrelsen om framställningar och redogörelser till riksdagen.

Ordförandena för IPU-delegationen respektive PA-UfM-delegationen har i en skrivelse till riksdagsstyrelsen den 8 april 2011 (dnr 049-2548-2010/11) framfört önskemål om att den årliga redogörelsen för delegationernas verksamhet ska lämnas till kammaren i stället för som i dag till riksdagsstyrelsen i syfte att ytterligare synliggöra verksamheten. I utredningen om riksdagens internationella verksamhet (RivUt, 2010/11:URF1) framförs att det är angeläget att det internationella engagemanget i högre grad integreras med riksdagens övriga verksamhet. Debatt i kammaren ger ledamöterna möjlighet att sprida kunskap och information mellan ledamöterna och till allmänheten.

Riksdagsstyrelsen har mot denna bakgrund beslutat att överlämna verksamhetsberättelserna för år 2011 från riksdagens delegationer till Interparlamentariska unionen (IPU) och parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) till riksdagen. De båda verksamhetsberättelserna biläggs denna redogörelse, se bilaga 1 och 2.

Innehållsförteckning

Bilaga 1

Sammanfattning Interparlamentariska unionen (IPU)	4
1 Interparlamentariska unionen (IPU)	5
2 Den svenska IPU-delegationens verksamhet 2011	5
2.1 Interparlamentariska unionens (IPU:s) 124:e församling, Panama City den 15 till 20 april 2011	6
2.2 Interparlamentariska unionens (IPU:s) 125:e församling, Bern den 16 till 19 oktober 2011	8
3 Övriga möten under året	11
4 Framåtblickande	12
5 Den svenska delegationen	12

Bilaga 2

Sammanfattning parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM)	14
1 PA-UfM och dess organisation	15
2 Verksamheten 2011	15
2.1 Seminarier och möten	15
2.2 Namnändring	16
2.3 Utskottsarbetet	16
2.4 Församlingssessionen	18
3 Framåtblickande	18
4 Den svenska delegationen	19

BILAGA 1

Redogörelse för verksamheten inom Interparlamentariska unionen och den svenska IPU-delegationens arbete under 2011

Sammanfattning

Med den arabiska våren som utgångspunkt har IPU under året varit delaktigt i att stärka olika länders parlamentariska funktioner. IPU har genom sina program för tekniskt bistånd givit råd och därmed medverkat till att parlament kan få en större betydelse i olika försoningsprocesser som i sin tur syftar till fred och långsiktig stabilitet. Den svenska IPU-delegationen arrangerade under hösten ett frukostmöte om IPU:s demokratibistånd och den samlade kompetens som finns bland IPU:s medlemmar och som är en unik tillgång i spridningen av demokratisk praxis.

Vårens församling ägde rum i Panama och den svenska delegationen deltog under ledning av förste vice talman Susanne Eberstein (S). Årets huvudtema var Parlamentariskt ansvar: att leva upp till människors förväntningar. Övriga teman var Förebygga våld i samband med val, Hållbar utveckling genom förvaltning av naturresurser, jordbruksproduktion och demografiska förändringar och Transparens i finansiering av politiska partier.

Stockholm den 17 april 2012

På delegationens vägnar

Anti Avsan

Lena Eklöf

1 Interparlamentariska unionen (IPU)

IPU är en global organisation som grundades 1889 i syfte att arbeta för fred och mellanfolkligt samarbete. Organisationen har för närvarande 159 nationella parlament som medlemmar. Bland IPU:s uppgifter ingår också att främja personliga kontakter mellan parlamentsledamöter i alla länder och verka för de parlamentariska institutionernas utveckling. Att hjälpa till med att bygga upp demokratiska funktioner och fungerande parlament är en ständigt växande del av IPU:s verksamhet.

Unionen kan inte fatta några för medlemsländerna eller parlamenten bindande beslut. Unionen verkar i stället genom att lägga fram konkreta förslag och anta resolutioner i de huvudämnen som debatteras vid varje församling. IPU har genom åren närmat sig FN och har sedan 2002 observatörsstatus i generalförsamlingen. För närvarande pågår inom organisationen diskussioner om hur samarbetet kan utvecklas ytterligare.

IPU bedriver en omfattande biståndsverksamhet i frågor som representativ demokrati, mänskliga rättigheter och, inte minst, jämställdhet och kvinnors deltagande i politiken. Man värnar även parlamentarikers mänskliga rättigheter och främjar internationell säkerhet och hållbar utveckling.

2 IPU-delegationens verksamhet 2011

Riksdagens permanenta IPU-delegation består sedan valet 2010 av fem ledamöter: ordförande Anti Avsan (M), förste vice ordförande Krister Örnfräder (S), andre vice ordförande Ulrika Karlsson (M), Ulf Nilsson (FP) och Monica Green (S). Under 2011 har delegationsmöten hållits vid flera tillfällen. Mötena har till stor del innehållit genomgångar av substansfrågor, budget och förberedelser inför IPU:s två årliga församlingsmöten.

IPU-delegationen har under året arrangerat två seminarier för att särskilt lyfta fram IPU-relaterade och likaså Sverigerelevanta aktuella frågor. Den 3 maj anordnades mot bakgrund av en IPU-resolution från den 123:e sessionen om humanitärt bistånd ett seminarium, Sveriges agerande vid internationella katastrofer. Deltagarna diskuterade bl.a. om Sverige bör fokusera på kvalitet avseende den hjälp som lämnas och på de lokala behoven.

Den 7 december bjöd IPU-delegationen in till frukostseminarium om IPU:s demokratistöd. Inbjudna talare var bl.a. Drude Dahlerup, professor vid Stockholms universitet, som arbetar som konsult för IPU. Genom sina program för tekniskt bistånd ger IPU rådgivning, vägledning och många olika former av stöd till parlament. Seminariet påvisade den samlade kompetens bland IPU:s medlemmar som är en unik tillgång i spridningen av demokratisk praxis.

Det huvudsakliga arbetet inom IPU och för den svenska delegationen utförs under och i anslutning till två årliga församlingsmöten som redovisas särskilt nedan.

2.1 Interparlamentariska unionens (IPU:s) 124:e församling, Panama City den 15 till 20 april 2011

Över 1 200 delegater, inklusive 35 talmän och närmare 600 parlamentsledamöter från 119 länder möttes den 15 till 20 april i Panama City. Församlingens huvudtema var Parlamentariskt ansvar: att leva upp till människors förväntningar. Övriga teman var Förebygga våld i samband med val, Hållbar utveckling genom förvaltning av naturresurser, jordbruksproduktion och demografiska förändringar och Transparens i finansiering av politiska partier. Den svenska delegationen hade i förväg lämnat in ett tiotal ändringsförslag till de resolutioner som sedan antogs i Panama.

Generaldebatten

Förste vice talman Susanne Eberstein (S) höll ett huvudanförande om korruptionsbekämpning. Eberstein talade om demokrati och god samhällsstyrning som viktiga fundament för en väl fungerande rättsstat. Centrala politiska procedurer såsom ansvarsutkrävande, deltagande, öppenhet och insyn samt maktfördelning var principer som Susanne Eberstein lyfte fram.

Plenarmötet antog resolutioner på utskottens tre olika teman. Avseende första utskottets text lade Sverige in en reservation i plenum mot en skrivelse som Venezuela fick igenom och som kunde tolkas som en önskan att stänga ute internationella valövervakare. Denna svenska reservation fick stöd av ytterligare 17 länder.

Vidare antogs även en resolution om ett särskilt brådskande ämne, s.k. emergency item. Ett sammanslaget förslag från Indonesien, Nya Zeeland och Iran valdes av plenum och handlade om att stärka demokratiska reformer i framväxande demokratier, bl.a. i Nordafrika och Mellanöstern.

Kommittéarbetet

Ulrika Karlsson (M) framhöll i sitt utskott, "Förebygga våld i samband med val", att minst 30 procent av de valda parlamentarikerna i medlemsparlamenten ska vara kvinnor och framför allt att medlemsstaterna ska ge kvinnor reell makt och inflytande – såväl ekonomiskt som politiskt. Ulrika Karlsson (M) och Monica Green (S) fick i sitt utskott igenom skrivelsen att valkretsindelningar ska vara transparenta och långsiktigt förutsägbara för att förhindra manipulation av valresultaten. Den svenska delegationen fick även gehör för att hemlösa ska ha rösträtt, en fråga som Monica Green (S) tog upp i debatten.

Anti Avsan (M) och Anita Brodén (FP) påpekade i sitt utskott, "Hållbar utveckling genom förvaltning av naturresurser, jordbruksproduktion och demografiska förändringar", varje stats ansvar för att uppnå långsiktig hållbar utveckling. Konkreta svenska förslag som antogs var att fiske ska bedrivas på ett långsiktigt hållbart sätt för att förhindra utfiskning av världshaven och för att skydda känsliga ekosystem, och att kemiska gödningsmedel och växtskyddsmedel ska användas med stor försiktighet.

Andra aktuella frågor var öppenhet i finansieringen av politiska partier. Ulf Nilsson (FP) och Helene Petersson (S) underströk från svensk sida vikten av att det införs etiska riktlinjer i politiken och vikten av hög statlig finansiering till politiska partier för att motverka korruption. Helene Petersson (S) betonas betydelsen av kvinnlig representation i politiska partier. Det föreslogs också från svensk sida att antikorrupctionslagar bör beslutas av parlamenten. Ulf Nilsson (FP) framhöll i sitt anförande att demokratimålet måste prioriteras i utvecklingsarbetet och försvarade internationella organisationers och biståndsarbetsares rätt att arbeta med demokratifrågor.

Styrande rådet

IPU:s styrande råd godkände Mikronesien och Trinidad och Tobago som nya medlemmar i IPU. Utvecklingen i Egypten och Tunisien diskuterades och man beslutade att länderna skulle få behålla sitt medlemskap i organisationen (som enligt stadgarna bygger på att det finns ett fungerande parlament). IPU beslutade att följa utvecklingen i de båda länderna med förhoppning om att fria och rättvisa val ska kunna genomföras före höstmötet i Bern.

Rådet noterade en rapport om IPU:s senaste verksamhet för att stärka parlamenten och demokratin inom fyra huvudområden: kapacitetsbyggande i parlamenten, främjande av jämställdhet i det politiska livet, försvar av och främjande av mänskliga rättigheter samt utvecklande av normer för demokratiska parlament. IPU använde 27 procent av budgeten till demokratiarbetet. Under 2010 lämnade IPU råd, vägledning och tekniskt bistånd till ett drygt tiotal parlament: Afghanistan, Algeriet, Kambodja, Demokratiska republiken Kongo, Guinea Bissau, Libanon, Maldiverna, Pakistan, Seychellerna, Sierra Leone, Sudan, Togo och Vietnam.

Under 2010 behandlade IPU:s kommitté för främjande av parlamentarikers mänskliga rättigheter ett stort antal fall som rörde 310 parlamentariker i 20 länder.

Exekutivkommittén

Sedan 2010 deltar Sverige med Krister Örnfjäder (S) som representant i IPU:s styrelse, exekutivkommittén (EK). Mycket fokus under diskussionerna låg under mötet i Panama på frågan om en framtida strategi för IPU, för perioden 2012 - 2017. I finanskrisens spår har flera medlemsländer fått ekonomiska problem och efterfrågar därmed nedskärningar i IPU:s budget och verksamhet då de annars inte har möjlighet att betala medlemsavgifterna. Nya sätt att samla in pengar efterfrågades och den framhölls att medlemmar i större utsträckning bör hjälpa till att försöka finna frivillig finansiering.

Exekutivkommittén beslutade att en särskild finanskommitté ska inrättas, fr.o.m. hösten 2011, för att förbättra den interna styrningen.

Bilaterala möten

Den svenska delegationen fick parallellt med församlingen tillfälle att föra flera intressanta bilaterala samtal. Med Vitryssland diskuterades yttrandefrihet och resultatet av det vitryska valet, våldet under valnatten, mediernas roll och pågående samt genomförda domstolsprocesser. Med Afghanistan diskuterades frågor om flickors och kvinnors rättigheter, mödradödlighet samt migrationsfrågor – återvändande flyktingar och korruption.

Övrigt

Den svenska delegationen genomförde en dags sidoprogram sammanställt av svenska ambassaden i Bogotá och honorärkonsuln i Panama. Programmet innehöll möten med flera av FN:s regionkontor i Panama, såväl ACNUR, Unicef som andra organisationer, som berättade om utvecklingen i landet generellt gällande fattigdom, barns utveckling, brottslighet m.m. På eftermiddagen genomfördes ett studiebesök vid ett fängelse utanför Panama City för att studera förhållandena där. I fängelset mötte delegationen bl.a. fängelsedirektören och en svensk man som är dömd till åtta års fängelse för narkotikabrott.

Den svenska delegationen

Den svenska riksdagsdelegationen bestod av delegationsledaren och förste vice talmannen Susanne Eberstein (S), Anti Avsan (M), Krister Örnfjäder (S), Ulrika Karlsson (M), Ulf Nilsson (FP), Monica Green (S), Anita Brodén (FP) och Helene Petersson (S). De två sistnämnda ingick i IPU-delegationen på basis av sin specifika kompetens som ledamöter i riksdagens miljö- och jordbruksutskott respektive konstitutionsutskott. Medföljde gjorde även journalisten Anders Orrenius från tidningen Riksdag och Departement som för ändamålet hade fått ett stipendium från stiftelsen Braathens fond. Parallellt med konferensen pågick generalsekreterarassociationens möte (ASGP) där riksdagsdirektör Kathrin Flossing deltog.

2.2 Interparlamentariska unionens (IPU:s) 125:e församling, Bern den 16 till 19 oktober 2011

Vid höstförsamlingen i Bern deltog 1 400 delegater, däribland 39 talmän och närmare 600 parlamentsledamöter från 129 länder. Under församlingen valdes svenska ledamöter in i flera tongivande kommittéer.

Under mötet inleddes diskussionerna kring de tre huvudteman som ska hanteras under kommande vårförsamling. Dessa teman var: Good Governance, lärdomar från den arabiska våren, Omfördelning av makt, inte bara rikedom, ägandet av internationella agendor och Allas rätt till hälsa, parlamentens roll för att säkerställa kvinnors och barns hälsa. Vid öppningsceremonin den 16 oktober talade bl.a. FN:s generalsekreterare Ban Ki-Moon.

Generaldebatten

Vart tredje år väljer IPU en ny president. Detta år fanns två kandidater, från Marocko respektive Indonesien. Den svenska delegationen röstade för kandidaten från Indonesien och uttryckte vid ett flertal tillfällen Sveriges ståndpunkt att inte rösta för en kandidat (Marocko) från ett land som ockuperar ett annat territorium, (närmare bestämt) Västsahara. Den marockanske kandidaten Abdelwahad Radi, valdes dock till ny president för IPU med liten marginal.

Ulrika Karlsson (M) valdes under Bernmötet in i kommittén som arbetar för att främja respekten för internationell humanitär rätt och Monica Green (S) valdes in i IPU:s kommitté för Mellanösternfrågor. Ledamöterna valdes in i de nämnda kommittéerna för en treårsperiod och kommer att påbörja arbetet vid IPU:s nästkommande möte i Kampala i Uganda, under april 2012.

Församlingen antog också en resolution om ett extra angeläget ämne som rör svältkatastrofen i Somalia och medlemsländernas insatser vad gäller katastrofhjälp.

Kommittéarbetet

Anti Avsan (M) följde vid församlingen kommittén ”Främjande av god samhällsstyrning i samband med lärdomar dragna från den arabiska våren”. Ett ämne som gav företrädare för den aktuella regionen möjlighet att uttrycka sin tro på demokrati och mänskliga rättigheter.¹ I ett uttalande från svenska IPU-delegationen uttryckte Anti Avsan en förhoppning om att de personer från de aktuella länderna som vågar uttala sig i frågor om demokrati och fri- och rättigheter blir förebilder och föredömen för många andra.

Monica Green (S) framförde i sitt anförande i kommittén ”Omfördelning av makt, inte bara rikedom och ägandet av internationella agendor” att man inte får glömma bort att hälften av världens befolkning – kvinnorna – är underrepresenterade i högre befattningar.

Ulrika Karlsson (M) deltog i tredje kommittén ”Tillgång till hälsa som en basal rättighet och parlamentens roll för att säkerställa kvinnors och barns hälsa”. I sitt anförande framhöll hon den oacceptabla nivån för mödradödlighet i världen. Ulrika Karlsson förespråkade rätten till fri abort och tillgång till utbildad personal, såsom barnmorskor, vid vård och förlossningar. Hon underströk vidare vikten av sexualundervisning för att minska smittspridning och önskade tonårsgraviditeter.

Även Ulf Nilsson (FP) följde i Bern utskottet ”Tillgång till hälsa som en basal rättighet och parlamentens roll för att säkerställa kvinnors och barns hälsa”.

---

¹ Anti Avsan följde sedan upp frågan genom att vara värd för ett frukostmöte/rundabordssamtal i riksdagen den 7 december 2011 på temat demokratistöd.

Ulf Nilsson lyfte fram behovet av att varje land säkerställer kvinnors och barns hälsa och att det inte får förekomma fördomar, traditioner eller andra faktorer som hindrar denna utveckling.

Styrande rådet

IPU:s styrande råd godkände återupptagandet i organisationen av parlamenten i Ekvatorialguinea, Niger och Honduras samt erkände parlamentet i Tchad som ny medlem. Samtidigt upphävde rådet medlemskapet för parlamenten i Komoreerna och Liberia, som hade mer än tre års skuld avseende betalning av sina avgifter till IPU.

Styrande rådet antog med konsensus IPU:s första strategiska plan som sträcker sig över perioden 2012-2017 och är resultatet av två års debatt och samråd med alla medlemsparlament. Strategin kartlägger tre strategiska inriktningar för IPU:s utveckling under de kommande fem åren. Syftet är att bygga starkare parlament genom att fokusera på forskning, standarder, tekniskt bistånd, jämställdhet och mänskliga rättigheter. Den fokuserar även på att utveckla en parlamentarisk dimension i arbetet inom FN-systemet, bygga parlamentariskt stöd för internationella utvecklingsmål och bidra till fredsskapande och konfliktförebyggande åtgärder.

Efter rekommendation från exekutivkommittén godkände styrande rådet den nya skalan av avgifter och antog 2012 års budget på schweiziska franc 13 600 300. För att uppnå en efterfrågad minskning om 10 procent av budgeten beslutades att överskottet från 2011 förs över i nästa års budget. Rådet var överens om att denna kortsiktiga lösning måste följas av genomgripande långsiktiga besparingar.

Vid Genève-mötet i oktober 2009 beslutade styrelsen att sammankalla arbetsgruppen under 2011 för att se över skalan över medlemslänternas avgifter. Krister Örnfjäder (S) valdes till ordförande och efter möten i Panama och i Bern nåddes en överenskommelse. I framtiden ska IPU:s avgiftsskala automatiskt uppdateras i linje med FN-skalan, som regelbundet uppdaterats för att återspegla den ekonomiska verkligheten i FN:s medlemsstater och deras förmåga att betala.

Exekutivkommittén

Exekutivkommittén diskuterade situationen i Egypten och i Tunisien och utvärderade sitt beslut från vårförsamlingen 2011 att låta länderna behålla sitt medlemskap i IPU. Man noterade att IPU är starkt engagerat i dessa länder och att det i övergångsprocessen är särskilt viktigt att ge stöd för att bygga upp starka parlamentariska institutioner. Diskussioner fördes även om andra länder i regionen och en särskild hearing anordnades med ledaren för den syriska delegationen.

Fokus under diskussionerna låg till stor del på den föreslagna budgeten för 2012. Nya sätt att samla in pengar efterfrågades och medlemmar måste i större utsträckning hjälpa till att försöka finna frivillig finansiering. Sida

tecknade under våren 2011 ett nytt treårigt avtal med IPU om bidrag om 15 miljoner svenska kronor.

Krister Örnfjäder (S) valdes under mötet till en av sex vicepresidenter för IPU. Dessutom bildades vid Bernmötet, på den geopolitiska 12+ gruppens initiativ, en ny underkommitté för finans- och budgetfrågor. Kommittén har i uppdrag att sätta sig in i frågorna ytterligare för att sedan redovisa sin analys för exekutivkommittén. En representant per geopolitisk grupp utsågs och Krister Örnfjäder valdes till ordförande. De länder som ingår är Armenien, Ghana, Kuwait, Sverige, Kambodja och Mexiko.

Övrigt

Med assistans av svenska ambassaden i Bern genomförde den svenska delegationen ett vid IPU-församlingarna sedvanligt sidoprogram. Denna gång studerades Schweiz narkotikapolitik, som skiljer sig drastiskt från den svenska. Delegationen besökte schweiziska hälsoministeriet, kantonens polis och besökte en s.k. fixerstübli, dit drogmissbrukare kan gå för att konsumera droger och få rena sprutor.

Den svenska delegationen

Från svensk sida deltog den ordinarie IPU-delegationen: ordförande Anti Avsan (M), förste vice ordförande Krister Örnfjäder (S), andre vice ordförande Ulrika Karlsson (M), Ulf Nilsson (FP), Monica Green (S). Parallellt med församlingen pågick generalsekreterarassociationens möte (ASGP) där riksdagsdirektörens för mötet utsedda ersättare Ulf Christoffersson deltog.

3 Övrigt

I januari genomförde den nyvalda svenska IPU-delegationen en studieresa till IPU:s huvudsekretariat i Genève. Den 17 till 19 februari deltog Krister Örnfjäder (S) i ett extrainsatt exekutivkommittémöte i Genève. Utöver medlemskapet i exekutivkommittén sitter Krister Örnfjäder (S) även med i styrgruppen för 12+ (en regional grupp bestående av Europa, Kanada, Australien och Nya Zeeland). Gruppen inom 12+ förbereder och samordnar frågor inför de två stora sessionerna och möttes i Paris den 13 till 14 mars och den 11 till 12 september.

Inom den nordiska IPU-kretsen finns ett väl fungerande samarbete inför, under och efter de två årliga sessionerna. Värdskapet för gruppens möten roterar och under året var den finska delegationen värdar för två förberedande möten, dels i Helsingfors den 29 till 30 mars och dels i Åbo den 22 till 23 september.

I november deltog Anti Avsan (M) och Krister Örnfjäder (S) i den årliga parlamentariska hearingen vid FN i New York på temat ”Stärkande av det politiska ansvaret för en fredligare och mer välmående värld”.

4 Framåtblickande

För svenskt vidkommande innebär Krister Örnfjäders (S) plats i exekutiv-kommittén fortsatt ökade möjligheter för riksdagen till insyn och inflytande över IPU:s verksamhet. Dessutom innebär det ett ökat svenskt engagemang i IPU då Ulrika Karlsson (M) valts in i den kommitté som arbetar för att främja respekten för internationell humanitär rätt och Monica Green (S) valts in i IPU:s kommitté för Mellanösternfrågor.

I linje med den av riksdagsstyrelsen antagna strategin om riksdagens internationella kontaktverksamhet och med den ökade globaliseringen ämnar IPU-delegationen fortsätta att lyfta fram frågan om hur arbetet i riksdagens delegationer till olika interparlamentariska församlingar på bästa sätt ska integreras med riksdagens kärnverksamhet. En särskild skrivelse skickades under våren till riksdagsstyrelsen från IPU-delegationen (och PA-UfM) där man framförde önskemål om att den årliga redogörelsen för verksamheten ska lämnas till kammaren i stället för som i dag till riksdagsstyrelsen. IPU-delegationen har som ambition att under mandatperioden på olika sätt arbeta aktivt med informationsspridning och att väcka debatt. Två årliga seminarier planeras.

Nyligen genomförda och kommande församlingsmöten

IPU:s 126:e församling, Kampala, Uganda, mars-april 2012

IPU:s 127:e församling, Quebec, Kanada, oktober 2012

IPU:s 128:e församling, Quito, Ecuador, mars-april 2013

5 Den svenska delegationen

Riksdagsstyrelsen utser sedan 2004 en svensk delegation till IPU. Delegationen består sedan 2006 av fem personer: ordförande, förste vice ordförande, andre vice ordförande samt ytterligare två ledamöter. Styrelsen, eller presidiet i dess ställe, är ansvarig för den löpande IPU-verksamheten i riksdagen.

Sverige har rätt att närvara med maximalt åtta ledamöter vid de stora IPU-mötena på våren och med maximalt fem ledamöter på höstsessionerna. Vid vårförsamlingarna är det därmed möjligt att komplettera IPU-delegationen med ledamöter som har specialkompetens inom de fackområden som är huvudtema vid konferensen. Målet har varit att de två extra delegaterna tillsammans ska ha representerat regering och opposition. Delegationen till vårförsamlingen leds dessutom av en vice talman.

Permanent ledamöter:

Anti Avsan (M), delegationens ordförande

Krister Örnfjäder (S), delegationens förste vice ordförande

Ulrika Karlsson (M), delegationens andre vice ordförande

Monica Green (S)

Ulf Nilsson (FP)

Svenska uppdrag:

Krister Örnfjäder

Medlem i IPU:s styrelse, exekutivkommittén (Executive Committee)

Ordförande för underkommittén för finansfrågor (Subcommittee on Finance)

Ulrika Karlsson

Medlem i kommittén för främjande av respekt för internationell humanitär lag
(Committee to Promote Respect for International Humanitarian Law)

Medlem i kvinnokommittén (Coordinating Committee of Women Parliamentarians)

Monica Green

Medlem i Mellanösternkommittén (Committee on Middle East Questions)

Ulf Nilsson

Medlem i kommittén för främjande av parlamentarikers mänskliga rättigheter
(Committee on the Human Rights for Parliamentarians)

BILAGA 2

Redogörelse för verksamheten inom den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) och den svenska PA-UfM-delegationens arbete under 2011

Sammanfattning

Den arabiska våren har medfört att verksamheten inom PA-UfM kommit i fokus på ett nytt sätt. Utöver ett aktivt deltagande i det formella interparlamentariska samarbetet har delegationen vinnlagt sig om egen kunskapsinhämtning och informationsspridning till riksdagens ledamöter och tjänstemän om händelseutvecklingen i arabvärlden. Vidare har man varit delaktig i många av de besök som kommit till riksdagen från Mellanöstern och Nordafrika.

Stockholm den 24 april 2012

Hans Wallmark

Eva Tojzner Glückman

1 PA-UfM och dess organisation

Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet

(PA-UfM, tidigare EMPA) är sedan 2003 en mötesplats för parlamentariker från EU-länderna och de s.k. partnerländerna Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Palestinska myndigheten, Syrien, Tunisien samt Turkiet. I dag ingår även Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Mauretanien, Monaco och Montenegro i samarbetet. PA-UfM är en parlamentarisk pendang till det samarbete som sker på regeringssidan inom Unionen för Medelhavet (UfM). Målet är att skapa ett område runt Medelhavet med fred och stabilitet, delat välstånd och förstärkt samarbete i sociala och kulturella frågor. Till dags dato är det ett av mycket få forum för möten mellan Israel och (delar av) arabvärlden.

PA-UfM:s arbete bedrivs i en församlingssession samt i fem ständiga utskott – utskottet för politik, säkerhet och mänskliga rättigheter (politiska utskottet), utskottet för ekonomiska, finansiella och sociala frågor och utbildning (ekonomiska utskottet), utskottet för energi, miljö och vatten (energiutskottet), utskottet för förbättrad livskvalitet, utbyte mellan civilsamhällen och kultur (kulturutskottet), samt utskottet för kvinnors rättigheter i Euro-Med-länderna (kvinnoutskottet).

Därutöver finns tre arbetsgrupper – en med uppgift att se över organisationens arbetsordning inklusive upprättandet av ett sekretariat och inrättandet av en separat mötesbudget, en annan för omvandlingen av Femip (EIB:s Facility for Euro-mediterranean Investment and Partnership) till en Medelhavsbank och en tredje gällande Euro-med-universitetet i Slovenien (Emuni).

Församlingssessionen sammanträder en gång årligen. Däremellan sköts arbetet av ett exekutivt organ, den s.k. byrån, bestående av en företrädare för ett EU-land, två företrädare för de sydliga partnerländerna samt Europaparlamentet. Eventuella beslut fattas i huvudsak med konsensus. I mars 2011 övertog Italien det roterande ordförandeskapet för PA-UfM från Jordanien och byråns medlemmar var vid den tidpunkten Jordanien, Marocko, Italien och Europaparlamentet. Ibland sammanträder byrån i utvidgat format, varvid även de olika utskottens ordförandeländer deltar.

Utskotten möts som mest fyra gånger per år för diskussion kring relevanta teman och antagande av utkast till rekommendationer inom sitt respektive sakområde. Dessa stadfästs sedan vid den årliga församlingssessionen. Arbetet i respektive utskott leds av ett ordförandeland.

2 Verksamheten 2011

2.1 Seminarier och möten

Den arabiska våren har tydligt präglat ett händelserikt verksamhetsår för den svenska PA-UfM-delegationen. I fokus för delegationens initiativ har inte minst stått kunskapsinhämtning och kunskapsöverföring om de skeenden som radikalt förändrat Mellanöstern och Nordafrika. I början av verksamhetsåret

arrangerades därför ett miniseminarium om händelseutvecklingen i Tunisien – det land där den revolutionära gnistan tändes. Detta följdes av ett möte med den tunisiske oppositionspolitikern Abdelkader Zitouni som var på tillfälligt besök i Sverige. I februari genomfördes ytterligare ett miniseminarium, denna gång om utvecklingen i Egypten. I mars följde så ett större seminarium med titeln ”Demokrati på arabiska” där man sökte analysera skeendet ur olika aspekter. Huvudtalare var biståndsminister Gunilla Carlsson. I april stod delegationen värd för en lunch med representanter för den rådgivande församlingen i Saudiarabien (Majlis Ash-Shura). Vidare deltog företrädare för delegationen i ett möte med Egyptens vice MR-minister, Leila Bahaa El-Din. I juni genomfördes en brett upplagd workshop i riksdagen om ungdomar i politiken (”Youth in Politics”) i samarbete med Svenska institutet i Alexandria.

I september träffade delar av delegationen Azzedine Farhane, chef för enheten för internationella organisationer på Marockos utrikesministerium. I oktober reste hela delegationen till Egypten. Under ett tredagarsbesök i Alexandria och Kairo träffade man en rad intressanta samtalsparter och bildade sig på plats en uppfattning om den pågående utvecklingen i landet. Under vistelsen i Kairo urartade demonstrationer i upplopp (det s.k. Maspiroupproret), vilket föranledde omfattande kontakter med svenska medier. Besöket kom också att uppmärksammas i egyptiska medier. I oktober anordnades ett seminarium med titeln ”Ekonomi på arabiska” om de eventuella implikationer som Koranens ränteförbud har för regionens ekonomiska utveckling.

I syfte att utveckla kontakterna med relevanta ambassader genomfördes en rad möten med bl.a. Algeriets, Egyptens, Israels, Maltas, Marockos och Turkiets respektive ambassadörer. Delegationen har också upprätthållit en nära kontakt med UD:s enhet för Mellanöstern och Nordafrika. Delegationen höll under 2011 fem delegationsmöten och var representerad vid talmannens samtliga delegationspresidiefrukostar.

2.2 Namnändring

Den 16 mars fattades beslut i riksdagsstyrelsen om en namnändring, från det tidigare ”EMPA-delegationen” till det nuvarande ”PA-UfM-delegationen”. Beslutet låg i linje med det namnbyte som församlingen som helhet genomförde 2010 från Euro-Mediterranean Parliamentary Assembly (EMPA) till Parliamentary Assembly of the Union for the Mediterranean (PA-UfM).

2.3 Utskottsarbetet

Utskottsarbetet i PA-UfM drabbades under året av viss turbulens på grund av att ordförandena i ekonomiska utskottet (Egypten) respektive kvinnoutskottet (Tunisien) till följd av den arabiska våren plötsligt fick andra prioriteringar och inte längre kunde fullgöra sina uppdrag. Ordförandeskapet löstes interimistiskt genom att respektive viceordförande åtog sig uppdraget till dess att nya

ordinarie ordförandeländer kunde väljas vid 2012 års församlingssession. Delegationen har med några få undantag, till följd av andra åtaganden eller på grund av att möten aviserats med alltför kort varsel, deltagit i samtliga utskottsmöten.

Frågan om hur Euro-med-samarbetet ska svara upp emot den pågående förändringarna berördes upprepade gånger vid utskottsmötena, dock utan att man kom fram till några förslag på lösningar. Det påtalades att man bör stöpa om grunderna för UfM i allmänhet – politiska reformer, MR och demokrati måste tillåtas stå i förgrunden, snarare än den hittillsvarande betoningen på ekonomiskt samarbete. Även om den annars gängse polemiken om Palestina, Västsahara och norra Cypern understundom fick stå tillbaka för diskussioner om den dagsaktuella situationen, var det påtagligt lite konstruktivism som kom i dagen. I samtliga utskott präglades därutöver dagordningen delvis av utarbetandet av rekommendationer inför församlingssessionen.

I det politiska utskottet hölls under 2011 fyra möten. Bland dagordningspunkterna vid utskottsmötena kan noteras den förhandenvarande utvecklingen i MENA-regionen. Frågor om en tilltagande repression mot religiösa minoriteter i regionen restes, liksom också om reformerna i länder som Tunisien, Marocko och Egypten samt perspektiven för exempelvis Syrien, Libyen och Algeriet. Den israelisk-palestinska fredsprocessen stod allt som oftast också på dagordningen.

Det ekonomiska utskottet höll under 2011 tre möten. Fokus låg där inte minst på den islamiska finansmarknaden och dess möjligheter. Även andra framtida ekonomiska och sociala utmaningar för tillväxten i Euro-med-länderna, i likhet med hur man bäst stimulerar handeln nord-syd respektive syd-syd, diskuterades. Frågan om en eventuell framtida etablering av en Medelhavsbank var fortsatt på agendan.

Tre möten hölls av energiutskottet under året. Bland huvudfrågorna kan nämnas produktionen av förnybar energi, vattentillgång, klimatförändringar, avfallshantering, miljöskydd och grön teknik – allt i en regional kontext. Vidare diskuterades inrättandet av en årlig kampanjdag till förmån för miljön (Let's Do It Day).

Kulturutskottet höll tre möten under 2011. Bland de ämnen som diskuterades fanns frågor om immigration respektive integration och hur man bäst fostrar ungdomar till en fredskultur. Därutöver dryftades etableringen av en stadga innehållande en gemensam värdegrund för Euro-med-regionen (Euro-Mediterranean Charter of Values). Vidare diskuterades perspektiven för unga människor respektive frågan om migration och arbetstillfällen i Euro-med-området.

I kvinnoutskottet hölls två möten under året. Man fokuserade på frågan om kvinnornas roll i samhällsstyrningen och i den pågående demokratiseringsprocessen i länderna i södra Medelhavsregionen.

2.4 Församlingssessionen

PA-UfM:s sjunde församlingssession hölls, under italienskt ordförandeskap, i Rom den 3 till 4 mars. Själva sessionen föregicks i sedvanlig ordning av en dags möten i de olika utskotten och arbetsgrupperna. Temadebatter hölls om händelseutvecklingen i Nordafrika, immigrations- och integrationsfrågor, miljöskydd i Euro-med-regionen samt finansiella instrument för att möjliggöra regional utveckling. De svenska ledamöterna höll flera anföranden varvid bl.a. vikten av demokrati och mänskliga rättigheter, kvinnors ställning, fri medier respektive handelsutbyte lyftes fram.

Den svenska delegationen fick i de relevanta rekommendationerna gehör för sina ståndpunkter bl.a. gällande att demokrati bör stå i paritet med skrivningar om stabilitet och fred. Vidare antogs det svenska förslaget om ambitionen att avskaffa visumrestriktioner för studenter och strävan efter en breddning av finansieringsformer bortom mikrolån. Rekommendationen om att upprätta en Medelhavsbank föranledde emellertid en reservation på svenskt initiativ, vilken understöddes också av de holländska, tyska och litauiska delegationerna.

Politiska utskottets rekommendationer om den folkliga resningen i arabvärlden, civilsamhällets roll för UfM:s institutionella ramverk samt säkerheten i Euro-med-regionen antogs. Däremot kunde enighet inte nås kring rekommendationen om fredsprocessen i Mellanöstern och det s.k. arabiska fredsinitiativet, varför den återremitterades till utskottet. Det ekonomiska utskottets rekommendation om transportinfrastrukturen i Euro-med-regionen samt dess dito om förbättrade förutsättningar för framtida UfM-projekt blev båda antagna.

Miljöutskottet lade fram rekommendationer om åtgärder för att bevara den marina biologiska mångfalden, skyddet för den marina miljön samt avfallshantering längs Medelhavets kuster. Samtliga antogs efter stundtals hätska diskussioner kring att samarbete var omöjligt så länge Israel vidhöll sin ockupationspolitik. Kulturutskottet presenterade rekommendationer om hur man bygger en fredskultur mellan unga människor, om kultur- och religionsdialog med sikte på ett gemensamt värdegrundsdokument samt om hur man kan bevara arkeologiska fynd, vilka blev antagna.

Även kvinnoutskottets framlagda rekommendationer avseende kvinnor och analfabetism respektive åtgärder för att kvinnor i högre utsträckning ska ges tillträde till samhällsliga beslutsfattande positioner antogs.

3 Framåtblickande

Det senaste årets omvälvningar i arabvärlden har föranlett att regionen kommit i ett helt nytt fokus. I linje med detta, jämte strategin för riksdagens internationella kontaktverksamhet, avser den svenska PA-UfM-delegationen att också i fortsättningen hålla en hög ambitionsnivå. Detta avser såväl dess engagemang i själva det interparlamentariska samarbetet som deltagandet i

inkommande besök från regionen och anordnandet av seminarier och liknande evenemang på relevanta teman.

Under kommande verksamhetsår planeras en delegationsresa till Tunisien. Vidare förutses ett besök på UfM-sekretariatet i Barcelona. Ett nytt samarangemang med Svenska institutet i Alexandria har diskuterats.

Sveriges aktiva agerande inom PA-UfM har uppmärksammats också internationellt och det har framställts underhandsförfrågningar om vårt intresse av att som ordförande för ett fackutskott axla en större roll inom samarbetet. Mot denna bakgrund har delegationen åtagit sig att under nästa vår arrangera ett av energi- och miljöutskottets möten i Stockholm.

I syfte att bättre synliggöra delegationernas arbete har ordförandena för IPU- och PA-UfM-delegationerna tagit initiativ till att de båda delegationernas årliga redogörelser för respektive verksamhet framgent ska ske i kammarerna.

Verksamheten i PA-UfM centralt präglas av organisatoriska brister. Avsaknaden av en central administration gör att ansvaret för det löpande arbetet åläggs respektive utskotts ordförandeland. Mötesdatum bestäms ibland ad hoc, kallelser och underlag tenderar att komma sent och informationsutbytet är bristfälligt. Sammantaget försvårar detta inte minst planeringen av arbetet och ett konsoliderat agerande. Därtill kommer de förhandenvarande politiska omständigheterna, såsom den israelisk-palestinska relationen, förhållandet mellan Cypern och Turkiet samt frågan om Västsahara, vilka alla är omständigheter som hämmar organisationens roll som aktör. Härutöver haltar samarbetet på regeringssidan, något som försvårar möjligheten att genomföra diverse projekt. Man kan sannolikt ej heller bortse från skillnaderna mellan de medverkande ländernas parlament. Önskvärdheten av ett mer resultatorienterat arbete har uppmärksammats internt inom den svenska delegationen och påtalades även vid årets församlingssession i Rabat.

Trots sina tillkortakommanden är PA-UfM en församling i vilken man genom dialog torde kunna bidra till ökad förståelse och samhörighet mellan de deltagande staterna. Den segdragna frågan om etableringen av ett sekretariat lär vara på väg att lösas, vilket kan komma att avhjälpa vissa strukturella hinder. Det faktum att Europaparlamentet innehar ordförandeskapet i PA-UfM under det innevarande verksamhetsåret torde också kunna medföra en ökad stringens i arbetet.

4 Den svenska delegationen

Riksdagens delegation till PA-UfM består sedan valet 2010 av tre ordinarie ledamöter: ordförande Hans Wallmark (M), vice ordförande Kerstin Engle (S) och Désirée Pethrus (KD) samt tre suppleanter: Ulrik Nilsson (M), Abir Al-Sahlani (C) och Olle Thorell (S).